

Lek. Agnieszka Dobrowolska-Redo

**Ocena czynników ryzyka śródporodowego
cięcia cesarskiego
u kobiet po przebytym cięciu cesarskim**

**Rozprawa na stopień naukowy doktora nauk medycznych
w zakresie medycyny**

Promotor: dr hab. n. med. Ewa Romejko-Wolniewicz

Promotor pomocniczy: dr n. med. Julia Zaręba-Szczudlik

II Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Warszawa 2019

STRESZCZENIE

Ocena czynników ryzyka śródporodowego cięcia cesarskiego u kobiet po przebytych cięciach cesarskich

Wstęp. Niezależnie od prawidłowej kwalifikacji do próby porodu drogami natury kobiet po przebytych jednym cięciem cesarskim, nadal nie udaje się uniknąć konieczności wykonania śródporodowego cięcia cesarskiego (sCC), które związane jest z większym ryzykiem powikłań dla matki i noworodka w porównaniu z porodem naturalnym lub planowym cięciem cesarskim. Postanowiono zatem przeprowadzić badanie, które rozszerzyłoby wiedzę na temat czynników warunkujących ryzyko śródporodowego cięcia cesarskiego.

Cele pracy:

1. Identyfikacja czynników ryzyka konieczności wykonania śródporodowego cięcia cesarskiego u kobiet zakwalifikowanych do próby porodu po przebytych jednym cięciem cesarskim.

2. Próba stworzenia wskaźnika ryzyka śródporodowego cięcia cesarskiego w oparciu o wywiad ogólny i ginekologiczno-położniczy, przebieg aktualnej ciąży oraz dane okołoporodowe.

3. Podjęcie próby predykcji wskazań do śródporodowego cięcia cesarskiego w zależności od wywiadu ogólnego i ginekologiczno-położniczego oraz danych z przebiegu aktualnej ciąży i porodu.

4. Zbadanie związku pomiędzy wywiadem ogólnym i ginekologiczno-położniczym, przebiegiem i powikłaniami aktualnej ciąży oraz danymi okołoporodowymi warunkującymi konieczność wykonania cięcia cesarskiego a stanem urodzeniowym noworodka.

Materiał i metody. Do badania włączono 412 kobiet po przebytych jednym cięciem cesarskim, zakwalifikowanych do próby porodu drogami natury w II Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku.

Schemat badania: badanie polegało na retrospektywnej ocenie konieczności wykonania śródporodowego cięcia cesarskiego w zależności od warunków przed- i okołoporodowych.

Punktem końcowym był sposób porodu: śródporodowe cięcie cesarskie versus poród drogami natury.

Analiza została wykonana oddzielnie w dwóch grupach kobiet - tych, które urodziły przedwcześnie i tych, które urodziły w ciąży donoszonej.

Kryteria włączenia: (1) próba porodu drogami natury w ciąży pojedynczej, trwającej od 22 do 41+6 tygodni, (2) przebyte jedno cięcie cesarskie w dolnym odcinku mięśnia macicy.

Kryteria wyłączenia: (1) pęknięcie mięśnia macicy przy poprzednim cięciu cesarskim, (2) operacje na mięśniu macicy, (3) inne położnicze i pozapolożnicze wskazania do elektywnego cięcia cesarskiego i (4) brak zgody na próbę porodu drogami natury po przebytych cięciu cesarskim.

Wyniki. Spośród 412 kobiet zakwalifikowanych do badania ciąży niedonoszone i donoszone stanowiły odpowiednio: 20,1% i 79,9%. W grupach tych wykonano odpowiednio: 51,8 i 34,4% śródporodowych cięć cesarskich. Zidentyfikowano następujące czynniki ryzyka związane z koniecznością wykonania sCC wśród kobiet rodzących w ciąży niedonoszonej: miejsce zamieszkania w mieście 20-100 tys. (↑ - zwiększone ryzyko), BMI przed ciążą i przed porodem (↑), niska masa ciała matki przed porodem (↓-zmniejszone ryzyko), poród między 34 a 35,6 tygodniem ciąży (↑), zastosowanie znieczulenia zewnątrzoponowego w porodzie (↓), powikłanie ciąży niedokrwistością (↓), zagrożenie porodem przedwczesnym w obecnej ciąży (↓), szacowana masa płodu w badaniu ultrasonograficznym (↓) i nadciśnienie w ciąży (↑). Analogicznymi predyktorami sCC wśród rodzących w ciąży donoszonej były: brak postępu w I okresie w poprzednim porodzie zakończonym cesarskim cięciem (↑), zastosowanie znieczulenia zewnątrzoponowego w aktualnym porodzie (↓), powikłanie ciąży cukrzycą przedciążową (↑) i przebyty w wywiadzie poród drogami natury (↓). Uzyskane wyniki pozwoliły skonstruować dwa odmienne modele przewidywania ryzyka sCC – dla rodzących przedwcześnie i rodzących w ciąży donoszonej o wyraźnie innych możliwościach predykcyjnych wyrażających się polami pod krzywą ROC odpowiednio: 0,95 i 0,71.

Wnioski:

1. Ryzyko konieczności wykonania śródporodowego cięcia cesarskiego u kobiet zakwalifikowanych do próby porodu drogami natury po przebytych cięciu cesarskim zwiększają następujące czynniki:

- a) poprzednie cięcie cesarskie wykonane śródporodowo, zwłaszcza gdy wskazaniem był brak postępu w I okresie porodu,
- b) cukrzyca przedciążowa,

c) w przypadku ciąży niedonoszonej:

- otyłość kobiety przed ciążą i przed porodem,
- nadciśnienie tętnicze pojawiające się w ciąży.

Szacowana masa płodu w badaniu ultrasonograficznym w ciąży niedonoszonej, jak również zastosowanie znieczulenia zewnątrzoponowego oraz zagrażający poród przedwczesny w wywiadzie oraz przebyty poród drogami natury, zarówno w przypadku ciąż donoszonych, jak i niedonoszonych zmniejszają ryzyko wykonania śródporodowego cięcia cesarskiego.

2. Przy próbie predykcji ryzyka śródporodowego cięcia cesarskiego konieczne jest uwzględnienie różnicy w podejściu do rodzących po przebytym cięciu cesarskim w ciąży niedonoszonej i donoszonej, czego wyrazem są stworzone oddzielne wskaźniki zagrożenia śródporodowym cięciem cesarskim pTi dla ciąż niedonoszonych i Ti dla ciąż donoszonych.

3. Praktyczne wykorzystanie wskaźników zagrożenia śródporodowym cięciem cesarskim w przypadku niektórych wskazań do operacyjnego ukończenia porodu drogą brzuszną pozwala na predykcję tych wskazań. Należą do nich: zagrażająca wewnątrzmaciczna zamartwica płodu w pierwszym okresie porodu u kobiet w ciąży niedonoszonej i donoszonej, brak postępu porodu w pierwszym okresie u kobiet w ciąży donoszonej, krwawienie w pierwszym okresie porodu i podejrzenie rozpoczynającej się infekcji wewnątrzmacicznej u kobiet w ciąży niedonoszonej.

4. Z ujemnej korelacji między ryzykiem sCC i punktacją Apgar w ciążach donoszonych wynika, że nie zawsze udany poród drogami natury po przebytym cięciu cesarskim związany jest z dobrym stanem urodzeniowym noworodka, zwłaszcza wtedy, kiedy kalkulator wskazuje na zwiększone ryzyko sCC.

060343 Dr hab. n. med.
Ewa Romejko - Wolniewicz
Specjalista Ginekolog - Położnik
Edukacja

Ewa Romejko
Dobrowolna - Keko